

FinnOA-työryhmän kokous

Aika: 26.2.2009 klo 9:30–11:30

Paikka: Helsingin yliopiston Tutkijakollegiumin seminaarihuone, Fabianinkatu 24 A, 1. krs.

Osallistujat:

Marjut Salokannel, HY, CLARIN-infrastruktuurihankkeen koordinaattori, FinnOA:n puheenjohtaja

Veera Ristikartano, HY, Kirjastojen koordinointiyksikkö

Jani Laatikainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Reetta Kettunen, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, FinnOA:n varapuheenjohtaja

Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto

Petri Tonteri, Suomen kirjastoseura

Claus Montonen, HY, Fysikaalisten tieteiden laitos

Hannele Kauranne, Yliopistopaino

Maija-Liisa Toikka, Suomen Akatemia

Eija Airio, HY, Kirjastojen koordinointiyksikkö

Anna-Kaisa Sjölund, Ammattikorkeakoulujen Open Access-hankkeet

M. Minna Laine, CSC Tieteen tietotekniikan keskus Oy, FinnOA:n sihteeri

Muistio

1. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen [muistio](#) merkittiin tiedoksi.

2. Uuden sihteerin kutsuminen

Kokouksen osallistujat esittäytyivät. Uusi sihteeri M. Minna Laine toivotettiin tervetulleeksi. FinnOA-työryhmä kiitti Jyrki Ilvaa hyvästä sihteerin toimien hoidosta.

3. FinnOA:n tulevaisuuden toimintastrategian suunnittelu

Vuonna 2009 FinnOA edistää Suomessa:

1) tiedejulkaisujen, ja

2) tieteellisen aineiston avointa saatavuutta.

Tieteellisten julkaisujen avoin saatavuus

Helsingin yliopiston [rinnakkaistallennusmandaatti](#) alkaa vuoden 2010 alusta. Tähän liittyen järjestetään yhdessä Helsingin yliopiston kanssa tiedotusta ja koulutusta, mm. seminaari loppusyksystä. Veera Ristikartano kertoi, että yliopiston lehdillä on suunnitteilla rinnakkaistallennusta esiintuova OA-teemanumero tänä vuonna.

Tutkimusaineiston avoin saatavuus

Taustaksi: lokakuusta 2008 lähtien Suomen Akatemia edellyttää hakijoilta selvitystä siitä, miten hankkeen tutkimusaineistot tullaan hankkimaan, miten niitä käytetään ja säilytetään ja miten

mahdollistetaan niiden myöhempi käyttö. Tämä tiedonhallintasuunnitelma esitetään osana tutkimus-suunnitelmaa.

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto on järjestämässä seminaaria elo-syyskuussa. FinnOA voisi järjestää yhdessä FSD:n kanssa tutkimusaineistoa koskevan tilaisuuden. Marjut Salokannel tiedustelee asiaa Maria Forsmanilta.

FinnOA pyrkii vaikuttamaan lakiesityksiin Open Access-periaatteita suosivasti.

Tiedon avoimeen saatavuuteen liittyen eduskunnassa on käsittelyssä kaksi uutta lakiesitystä: 15.5.2009 voimaantuleva, aivan lähiaikoina käsittelyssä oleva paikkatietoinfrastruktuurilaki, joka säädetään soveltamaan [INSPIRE](#)-direktiiviä, ja biopankkilaki, joka pitäisi tulla valtioneuvoston käsittelyyn tämän kevään aikana. FinnOA seuraa lakien sisältöä ja etenemistä, ja kommentoi tietosuojaan, tekijänoikeuksiin ja tiedon avoimeen saatavuuteen, erityisesti akateemiseen käyttöön, liittyviä lakien kohtia.

Vuonna 2009 FinnOA kiinnittää huomiota myös tekijänoikeussuojaa koskevaan lainsäädäntöön ja käytäntöihin, ja miten näitä muuttamalla voitaisiin parantaa tiedon saatavuutta akateemiseen tutkimus- ja opetuskäyttöön.

FinnOA tiedottaa aktiivisesti tiedon avoimeen saatavuuteen liittyvistä ajankohtaisista asioista.

Kahden yllämainitun seminaarin lisäksi suunniteltiin järjestettäväksi pienempiä, eri kohderyhmille suunnattuja tiedotustilaisuuksia, mahdollisuuksien mukaan 19.–23.10., jolloin vietetään kansainvälistä Open Access -viikkoa. Open Access-viikolla voitaisiin myös pyrkiä saamaan OA-asioita esille sanomalehdissä, esim. Helsingin Sanomien Tiedetorstain kolumniin.

Yleistä keskustelua

Keskusteltiin myös tiedonhallintaan liittyvän koulutuksen lisäämisestä yliopiston perusopetukseen, tiedon avoimen jakelun tuomista kustannussäästöistä, ja toisaalta aineiston säilytyksen ja hallinnan vaatimista resursseista ja niiden rahoittamisesta, sekä mahdollisuudesta käyttää tutkijakouluja tiedonväylänä erityisesti nuorille tutkijoille ja jatko-opiskelijoille. Tutkimusaineiston laajemman jakelun ja hyötykäytön edellytys on hyvin kuvailtu aineisto. Useimmilla tutkimusaloilla datan kuvailustandardit ja sovitut metatietoskeemat ovat vielä kehitymässä, joten tutkijoita voi tässä vaiheessa vain kannustaa kuvailemaan aineistonsa hyvin ja seuraamaan ja mahdollisuuksien mukaan noudattamaan oman alansa kansainvälistä metatietostandardien kehitystä ja käyttöä.

FinnOA:n on helpointa tarttua esim. yhteiskuntatieteellisen aineiston, ja muun jo valmiiksi olemassaolevan, strukturoidun aineiston saatavuuden edistämiseen.

4. FinnOA:n tiedotus

Työryhmän julkiset www-sivut ovat saaneet jonkin verran kritiikkiä. On toivottu tiedotuskanavaa RSS-syötteen kautta, esim. blogin muodossa. Päätettiin säilyttää domainnimi openaccess.fi TSV:n palvelimella. Hannele Kauranne tarjosi Yliopistopainon graafisen suunnittelun apua sivujen ulkoasun uudistamisessa. TSV:n palvelimelle asennetaan sivustoa varten WordPress-ohjelmisto, jota käytetään sekä blogialustana että FinnOA:n verkkosivujen ylläpitovälineenä. Blogin kirjoitusoikeudet annetaan kaikille kiinnostuneille työryhmän jäsenille. Marjut Salokannel ja Reetta Kettunen tarkistavat nykyisten sivujen sisällön. WWW-työryhmäksi nimettiin Veera Ristikartano, Jani Laatikainen, Jyrki Ilva, Hannele Kauranne ja M. Minna Laine, jotka myös tarkistavat ja täydentävät sisältöä ja siirtävät ne blogin staattisiksi sivuiksi uuteen ulkoasuun. Tavoitteeksi otettiin, että uudet sivut ovat mahdollisimman pitkälle julkaisuvalmiina seuraavaan kokoukseen mennessä.

Sähköpostilista finn-oa säilytetään.

5. Syksyn seminaarit

- elo-syyskuussa yhdessä Yhteiskuntatieteellisen tietoaarkiston kanssa, aiheena tutkimusaineiston avoin saatavuus
 - täsmätiedotusta Open Access-viikolla 19.-23.10.
 - loppusyksystä yhdessä Helsingin yliopiston kanssa, aiheena tiedejulkaisut
- Ks. myös kohta 3 tulevan toiminnan suunnittelu.

6. OA-uutisia muualta, koonnut Jyrki Ilva

- Julkaisuarkistojen infrastruktuuri -hanke on alkanut. Hankkeesta on esittely [Tietolinja](#)-verkkolehdessä 2/2008.
- Suomen DSpace-käyttäjärühmä on perustettu.
- Oaister-hakupalvelu siirtyy tämän vuoden aikana OCLC:n omistukseen ja osaksi OCLC:n järjestelmää. Tämän vuoksi on mahdollista, että maksuton palvelu loppuu. Ks. lisää Kansalliskirjaston [uutispalstalta](#).

7. Mahdolliset muut asiat

Muita asioita ei ollut.

Seuraava kokous: Ma 20.4. klo 9:30–11:30, Helsingin yliopiston Tutkijakollegiumin seminaarihuone, Fabianinkatu 24 A, 1. krs.